

més
LLIBRES

Édouard Louis

Traducció de Rubén Luzón

Qui va matar el meu pare

I

Quan li demanen què significa per a ella la paraula *racisme*, la intel·lectual estatunidenca Ruth Gilmore respon que el racisme és l'exposició de determinades poblacions a una mort prematura.

Aquesta definició funciona també per a la dominació masculina, l'odi a l'homosexualitat o als transgèneres, la dominació de classe i tots els fenòmens d'opressió social i política. Si es considera la política com el govern que unes persones vives exerceixen sobre unes altres persones vives, així com l'existència dels individus a l'interior d'una comunitat que no han triat, aleshores la política és la distinció entre les poblacions amb una vida sostinguda, estimulada i protegida, i les poblacions exposades a la mort, a la persecució o a l'assassinat.

El mes passat, et vaig venir a veure a la petita ciutat del nord on vius ara. És una ciutat lletja i grisa. La mar és a penes a uns quants quilòmetres, però no hi vas mai. Feia mesos que no t'havia vist; havia passat molt de temps. En el moment que em vas obrir la porta, no et vaig reconèixer.

Et vaig mirar i vaig provar de llegir-te al rostre els anys que havia passat lluny de tu.

Més tard, la dona amb qui vius em va explicar que amb prou feines podies caminar. També em va dir que a la nit necessitaves un aparell per respirar, altrament el teu cor s'aturaria, perquè no pot bategar sense assistència; sense l'ajut d'una màquina, ja no vol bategar. Quan et vas aixecar per anar al lavabo i en vas tornar, ho vaig veure: els deu metres que vas recórrer et van fer perdre l'alè, i et vas haver d'asseure per recobrar la respiració. Vas demanar disculpes. Era una cosa nova, allò de les disculpes per part teva; m'hi he d'acostumar. Em vas explicar que paties d'una modalitat greu de diabetis, a més de colesterol, i que podies tenir una aturada cardíaca en qualsevol moment. En descriure'm tot allò, perdies l'alè; el pit, com si et fugís, se't buidava d'oxigen, i fins i tot parlar era

per a tu un esforç massa intens, massa gran. Jo et veia lluitar contra el teu cos, però intentava fer com si no m'adonés de res. La setmana anterior, t'havien operat del que els metges anomenen una eventració; jo no coneixia la paraula. El cos se t'ha tornat massa feixuc, el teu ventre s'estén cap a terra, i s'estén amb molta, molta força, amb tanta força que s'esquinça per dins i es desarrapa del seu propi pes, de la seva pròpia massa.

Ja no pots conduir sense posar-te en perill, ja no et permeten beure alcohol, ja no pots dutxar-te ni anar a treballar sense córrer riscos immensos. A penes tens més de cinquanta anys. Pertanys a la categoria dels humans als quals la política reserva una mort precoç.

Durant tota la meva infància vaig covar l'esperança de la teva absència. Tornava de l'escola al final de la tarda, pels volts de les cinc. Sabia que en el moment que m'acostava a casa nostra, si el teu cotxe no estava aparcat al davant, era perquè te n'havies anat al cafè o a casa del teu germà i en tornaries tard, potser quan ja s'hagués fet de nit. Si no veia

el teu cotxe sobre la vorera de davant de casa, sabia que soparíem sense tu, que la mare acabaria encogint-se d'espatlles i servint-nos el sopar, i que jo no et veuria abans de l'endemà. Cada dia, quan m'acostava al nostre carrer, pensava en el teu cotxe i pregava mentalment: si us plau, que el cotxe no hi sigui, que no hi sigui, que no hi sigui.

Només he après a conèixer-te per accident. O pels altres. No fa gaire temps que vaig demanar a la mare com t'havia conegut, i per què s'havia enamorat de tu. Ella em va respondre: «El perfum. Ell es posava perfum, i en aquella època, ja ho saps, no era com ara. Els homes no es perfumaven mai, aleshores això no es feia. Però el teu pare, sí. Ell, sí. Ell era diferent. Feia tan bona olor...».

I va continuar: «Era ell qui em perseguia. Jo m'acabava de divorciar del meu primer marit, havia aconseguit desempallegar-me'n i era més feliç així, sense cap home. Les dones són sempre més felices sense cap home. Però ell hi va insistir. Cada vegada venia amb xocolata o amb flors. Així que vaig acabar cedint. Hi vaig cedir».

2002 – Aquell dia, la mare m'havia enxampat ballant, tot sol, a la meva habitació. Jo havia mirat de fer els moviments de la manera més silenciosa possible, de no fer soroll, de no respirar gaire fort. La música no sonava forta, tampoc, però ella havia sentit alguna cosa a l'altre costat de la paret i va venir a veure què passava. Em vaig sobresaltar; em faltava l'aire, i tenia el cor a la gola, els pulmons a la gola. Em vaig girar cap a ella i vaig esperar, *amb el cor a la gola, amb els pulmons a la gola*. N'esperava un retret o una burla, però ella em va dir amb un somriure que era quan jo ballava que m'assemblava més a tu. Jo li vaig preguntar: «El pare ha ballat mai?». Que el teu cos hagués fet mai una cosa tan lliure, tan bella i tan incompatible amb la teva obsessió per la masculinitat em va fer comprendre que potser havies estat una altra persona, en algun moment. La mare va fer que sí amb el cap: «El teu pare ballava contínuament! Per tot arreu on anava. Quan ballava, tothom se'l mirava. Em sentia orgullosa que fos el meu home!». Vaig travessar la casa corrents i et vaig venir a veure al pati, on tallaves llenya per a l'hivern. Volia saber si allò era veritat. En volia

una prova. Et vaig repetir el que ella m'acabava de dir, i tu vas abaixar els ulls i vas dir, amb una veu molt lenta: «No cal creure's totes les bestieses que explica la teva mare». Però et vas posar vermell. Sabia que menties.

*

Una nit que jo estava sol perquè vosaltres havíeu anat a sopar a casa d'uns amics i jo no us havia volgut acompanyar –recordo l'estufa de llenya que difonia per tota la casa la seva olor de cendra i la seva llum tranquil·lament ataronjada–, havia trobat en un vell àlbum de família rosegat per les arnes i per la humitat unes fotos on sorties disfressat de dona, de majoret. Des que vaig néixer, t'havia vist menysprear tots els senyals de feminitat en un home; t'havia sentit dir que un home havia d'anar amb compte de *no comportar-se mai com una dona*, mai. A les fotografies, semblaves tenir uns trenta anys; crec que jo ja havia nascut. Em vaig estar tota la nit observant aquelles imatges del teu cos, el teu cos amb faldilla, la perruca que portaves al cap, el vermell

dels llavis, els pits artificials sota la samarreta que et vas haver d'engiponar amb cotó fluix i uns sostenidors. El que em va sorprendre més era que semblaves feliç. Somreies. Vaig robar la foto i tot seguit vaig intentar desxifrar-la, diverses vegades per setmana, traient-la del calaix on l'havia amagada. No te'n vaig dir res.

Un dia, vaig escriure sobre tu en un quadern: «Fer la història de la seva vida és escriure la història de la meva absència».

En un altre moment, et vaig sorprendre mirant una òpera que emetien en directe per la tele. Això no ho havies fet mai abans, no davant meu. Quan la cantant d'òpera va cantar el seu plany, vaig veure que els ulls et començaven a brillar.

El més incompreensible és que fins i tot els qui no sempre arriben a respectar les normes i les regles imposades pel món s'obstinen a fer-les respectar, com tu quan deies que un home no havia de plorar mai.

Paties per això, per aquesta paradoxa? T'aver-
nyies de plorar, tu que repeties que un home no
havia de plorar?

Voldria dir-te que jo també ploro. Molt, sovint.